

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.7. Erat similiter hæc ratificatio necessaria eius vt esset mors gloriosa, cpmplens illud Idica me Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Ioan. 19.

XI. Apostrophe ad Christum crucifixum

finis minimè, pro tuis autem verissimè peccatis moriatur, atque optimè quadrare in cruce eius quem posuit titulum Iudex Pilatus. Christi condemnator: *Iesus Nazarenus Rex Iudeorum*. Ea de causa moritur quia Saluator est mundi & ubique est, tibi mihi curstique ait: *Quis ex vobis arguet me de peccato*. Eia age Christiane, me tu pariter pœnis expende vndeque circumdantur & si hæc iudicia sunt vera peccatorum, videamus vitum illa in me repereris, & minimè repereris, illa in teipso & perpende & recognosce: Ait illi vates Zacharias: expedit enim Christum in cruce positum hoc modo interrogare: *Quid sunt plagæ ista in me. do manus tuarum*. Vt quid Domine, has tibi infixerunt, tu illum similiter interroga: quid Domine mihi caput illud noxæ commisit, quod illud videam spinis terebratum? Quid oculi illi quod illos luceam velo contextos seruido & sanguine coepertos? Quid lingua ista quod illam intueat arescentem aceto felleque potatam? Quid manus istæ, quod illas doleam clavis transfixas acillimis? Quid corpus illud, quod illud contemplet vulneribus vndeque laceratum? Quid pedes isti, quod illos, cuiusdem vicinis horrendis perforatos? Respondeat: *quis ex vobis arguet me de peccato?* Caput meum intueere: non enim nisi pacis reuolui cogitationes, oculi mei parulæ fuerunt fenestæ misericordiæ, quibus cœci contuitus sum miseriam, & populi calamitatem qui fame in deserto languerat tridua: lingua mea Spiritus Sancti organum fuit, quæ ex lestra & gloria plebi doctor preposui mysteria: Quam si mouis, eam moui illa intentione vt leprosis impertiret munusculum, claudicantis agilitatem, infirmis salutem, vitamque mortuis: Manus meæ tibi fuerunt, de quibus omnes gratiæ euctaque dona profudebant: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Inpropatulo est, quod cum in me nihil sit arguendum, habeas in te quod reprehendas: Etenim tua sunt illa peccata, tua illa hyperbia ob quam acuta in capite dumeta spinæque patior. Tua illa auaritia, ob quam manus mihi perforantur. Tua illa luxuria, ob quam mihi tota caro flagris aperitur: Tua illa acedia, ob quam mihi pedes clavis transficiuntur: Tu teipsum, O Christiane redargue, & Christum intuis pœnis attritum, culpas in teipso reus agnosce.

Hoc erat illud pietatis exercitium, quod nobis sanctissimis Iob indicauit, interprete Doctore morali: *Verum tamen vias meas in conspectu*

eius arguam & ipse erit Saluator meus. O quam iuste de peccato teipsum argueres Christo pro uoluto crucifixo: *Vias meas in conspectu eius* val. c. 19. arguam. Hic licetbit intueri, quales sint fastus tui superbi, vento rumque tumes tui capitis ambitiosissimi, quandoquidem pro illis tales spinæ tolerentur: Hic team considerabis ingluuiem, cum pro illa ipsa Christus os habeat aceto felleque amaricatum: Hic tuas spectabis, auare, cupiditates, quibus acriter nimis impulsus hien pauperum sanguinem ambisti, hic obferas manus tuas ad restitutionem & elemosynarum liberalitatem in manibus istis transfixis. Hæc omnia eo tendunt, vt ipse te saluet in perpetuum. *Et ipse Saluator meus*. Agnosce, quid tua sint peccata, perpende quantum Deo tenearis, confideta quam sit hoc ex ratione, vt nouis sceleribus immensos eius non augcas nitelque cruciatu.

§. 7. Erat similiter hæc ratificatio necessaria eius vt esset mors gloriosa, completis illud Iudica me Deus.

EX prædictis sublime admodum & præfundum aperitur hic mysterium: cur Dominus vitam suam coram tribunali proponendam, & manifestam vclit innocentæ suæ dare rationem, vt pateat ab omni se peccatorum genere esse liberrimum. Quo fine, Domine mi, hoc agis? An forsitan quod præscias tibi mortem ab illis intentari, vt à proposito desistant factilego, dum illis ostenderis te culpæ nulli esse obnoxium? Apud nos quotquot coram Iudice scriptos exonerant, & processus in sui præconium instituant, ea faciunt intentione, vt pœnis omnibus eripiantur, cum illæ non nisi reus etimium infligantur. Eo collimare Dauid in quadam verificatione, quam locero suo Regi Sauli manifestam proposuit vitæ suæ insidiatori nequissimo. *Ani-maduerte & vide, quoniam non est in manu mea malum, neque iniquitas, neque peccatum in*

Similiter sicut mens est partis f. r. flet, seu procuratoris contra reum, culpam illi probare, vt eum debita plectat pœna, ita è contratio hoc primario reus intendit, vt à pœna se reddat immuniem, atque ad hoc, se nullam commississe culpam probare contendit. An ergo, Domine mi, teipsum à morte

studes præferre, quam illi tibi machinantur, illa exoneratione, quam in eorum consilio proponis, ostendens te in eorum oculis nullum contraxisse peccatum? An forsitan vitam tibi conaris reddere tutiorem clarissima ista testificatione, quod ea sancta sit & immaculata? Certè nequaquam: Imo vero oppositum: quod enim intenditur, & ad mundi salutem est necessarium, vita est ab omni macula purissima: ut illa in mortem tradatur: quocirca quanto patet eundem, talem esse Christi vitam, tanto ligatius est, eam ipsam esse, quæ tradi in mortem offerri debeat & immolari.

III. Vacca rufa in peccatorum populi remissionem offerenda, immaculata esse debebat, & ab omni labe impolluta. Quocirca quando quædam offerebatur inquirenda, an laua esset, venusta, robusta, & sine macula, non ea fiebat hoc intentione, ut ab instanti morte liberaretur, sed ut occisa immolaretur, & quanto hoc probatur evidentiùs, tanto concludebatur constantius eam esse sacrificio maxime opportunam. Instituit Deus ad liberationem filiorum Israel de seruitute Egyptiaca & potestate Pharaonica, ut illi agnus offerretur cuius sanguine domptum populus oblitentur. Verumamen hoc seruandum, ut ille sit non qualicumque sed particularibus commendatus conditionibus. Er

rit agnus sine macula, masculus, annulus, &c. Non sit femina: Sunt enim hæ infirmiores, sed masculus, robustus, vigorosus, & primo discutiatur, ne in corpore suo ullam habeat maculam. Quia propter agnum exponi dicendum, an illis omnibus nitatur qualitatibus, non eius a morte seruibat ereptioni, sed potius traditioni: & ille, qui ceteris probatur esse fortior, sanior, ab omni macula purior, ille tanto certius sacrificio mortique dedicatur. Ea intentione strictum hoc Christus de sua puritate tribunal ingreditur, probatque ab omni se culpa prorsus alienum, non mortem iugiens, sed quatenus demonstraret, se solum esse eum, qui pati debebat, & in mortem tradi pro populi sui totiusque mundi liberatione.

Hoc spectat Apostolus Petrus, dum ait: *Scientes quod non corruptilibus auro, vel argento redempti estis, &c.* Sed pretioso sanguine, quasi agni immaculati Christi, & inanimati præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem nouissimis temporibus. Non fuerunt liberati nec redempti filij Israel de captiuitate, &

seruitute Pharaonica auro, vel argento, sed agni sanguine immolati: nec vos à Dæmonis potestate, nisi eius sanguine, quem agnus hic figuratur immaculatus. *Quasi agni immaculati.* Debebat hic esse agnus non agna, ut enim sit Cur Agnam instituit vacca rufa noluit ut bos esset masculus, sed vacca? Ut significaretur ex esse maxime D. Augustin. & D. Thom. locis supra. Cuius, & citatis, infirmitas Christi, secundum carnem tamen facta & hic hoc sacrificium instituit, ut agnus fa vacca sit masculus, qui virilem Christi, secundum non bos diuinitatem, præter uotaretque fortitudinem masculus. Vterius esse debebat agnus sine macula: talis loc. cit. fuit & Christus. *Agni immaculati, & inanimati.* Hic ait Diuus Petrus est ille, qui ante omnia secula ab æterno fuit Patre præcognitus. *Præcognitus quidem ante mundi constitutionem, manifestatus autem in nouissimis temporibus.* Etenim ad vltimum vitæ suæ cursum iam hora imminente sacrificij, seipsum manifestauit, probauitque agnum illum esse, sine macula, quem Pater prædestinauerat immolandum. Hoc hæc præterdit, suam probans innocentiam quod ipse sit agnus ille immaculatus: prorsus ipse sit opportunus maxime & aptus sacrificio, quod in redemptionem, hominumque litandum est libertatem.

Hoc Dominus (teste D. Cyrill.) indicat, quando iam sacrificio altaris seu crucis proximus Patri dixit: *electi. Pro eu ego sanctifico me ipsum.* In sacra scriptura ille dicitur sanctificare seipsum, qui se Deo offert. Illa phrasit utitur. Quid sit loquens Doctore spiritu Sancto, ut antequam seipsum homo vel aliud quispian consecraret, aut se seipsum dedicerat aut de eo votum emittat, attendat diligenter & seculo recogitet, ne forte post modum prorsus pernitens, & Deo dedicatum non offerretis, æternæ acquirat laqueum damnationis: *Ruina est homini, &c.* Sic habet nostra lectio, *Pro eo* quod alij ex Hebræo sic tradiderunt: *Loquens est homini: cito aliquid de rebus suis sanctificare.* Vide Ios. Venerabilis autem Beda notat ex antiqua lectione. Septuaginta sic scribi: *Miscipula est vitæ citata aliquid de suis consecrare, postea autem quam votum fecit, prorsus niam agi.* Hoc igitur verbis Saluator indicat: *pro eu ego sanctifico me ipsum.* Pater mi, ego me ipsum in mortis offerro sacrificium perfectè & præcise in crispinum eorum expiationem, cum propria nulla habeam, in quorum supplicium mortem, quæ me manet, patiar criminolus.

Plus quam à mille annis hanc Dei filius Christus Dominus à Patre petierat verificationem ore Damiano in magnifico illo Psalmo, quo communiter missæ sacrificium Isehoanus, in quo expressa sit passionis mortisque Christi repræsentatio, quem hodie Ecclesia adducit: & legendum statuit ad Hierosolim: *Iudica me Deus & discerne causam meam de gente non sancta* D. Didimus & Origenes in catena: græca in Psalmos arbitrantur quod ad litteram de Christo David loquatur, iam passionem suam exorturo. Et D. Ambrosius refert hanc esse plurimum Doctorum opinionem, hunc Psalmum compositum contra Iudeorum arrogantiam, & ex ealumniis quibus Christum impugnavit. D. August. illum valde subtiliter nostro congrue proposito considerat. Hoc vno sibi triumphum Iudæi se Christo patratu persvadebant, & hoc vnum objiciebant, ne Christum ut Messiam acceptarent, quod eorum manibus vitam suderit in cruce mediis iutes duos latrones, quos malitia ceteris ante signavit. Hoc ipsum assumebant sibi Gentiles; vt fidei Evangelium exploderent, quod docet vt pro Deo homo ille adoretur, quem homines in cruce gravilimis occiderunt cruciatibus, & quiviam morte terminavit, quâ nulla ignominiosior. Finis hominis eius gloria vel ignominia, & sicut mors, si honesta sit, ad honorandum vitam sufficit, licet illa fuerit imperfectioribus vitæque conspurcata. Sic & mors abiecta & ignominiosa sufficit, vt vitam dedecoret, licet ante conspiciam. Et quæ mors esse potest ignominiosior, quam patibuli, in quo Saluator noster expiravit? Hoc erat Iudeorum offendiculum, hic lapis offensionis. An ergo pro Deo nobis acceptandus est homo quidam manibus nostris interemptus? Hoc idem Gentiles vt aulem fabulam iocumque sublaunabant, an ergo novis colendus est vt cæli Deus, quidam quem in terra Iudæi crucifixi retinuit? Hoc e at quod tyranni feris inhumanis martyribus exprobrabant, & iam Divus Paulus dixerat expertos fuisse ipsos Apollolos, dum Christi Evangelium per orbem annuntiant: *Nos prædicavimus Christum crucifixum; Iudæi quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam.*

VII. Cur Iudæi & gentes Christum non receperunt.

VIII. Quæ mors bona quæ mala sit, consideranda, nec id, quod quis in ea patitur, sed

causa eius venit attendenda, quæ in quantum fuerit bona, vel mala, honorabilis vel ignominiosa, tantum erit & mors quæ propter illam sustinetur. Quando reus ob culpam morte amittitur est mors illa ignominiosa tantoque magis, quæ fuit eius crimina graviora: sed quando quis iusta bonaque de causa moritur, mors est tanto honorabilior, quanto causa nobilior. Abiecta mors ea est, dum quis per Indicem sententiam subcaptivalem: quia forsitan hominem proditorie interemit: verum multo vilior, quando contra statum regni, vel reipublicæ intamem machinatus est prodicionem. Tu modo videris, quàm sit illa mors indecora, quam quis patitur ob apostasiam, relapsum, & pertinaciam contra fidem: deinde dum ignibus traditur criminis reus bestialitatis. Veruntamen decora nimis est eius illa mors, qui gladijs & hastis seculo obtulit occidendum inimicorum, vt illis in urbem ingressum prohiberet, & eius similiter qui pro republicæ beneficio & salute fortis occubuit.

Nulli rei comati sunt sic eloquentiæ suæ vires impendit & dedicare Homerus, Virgilius, Lucanus aliique plures Poetæ Historiographi quàm vt extollerent robur, insignemque eorum iocunditatem, qui sine pro patria, sine pro virtute, seculo periculis imperterriti obolete manifestis. Voluit Plato & decrevit, vt illi, qui pro patria morerentur heroum titulo potiretur, id est diuin quidam homines nominarentur. Non sibi temperarunt IX. Oratores Romani, nominatum autem Cicero à Extollendo celebrando morte Marci Atrilij Reguli Romani tur more Consulibus, qui cum varijs conflictibus à archa Marci gentibus euasisset superior tandem in conum Atrilij manus cecidit superatus, cui cum licentiam de Reguli dissent reuerendi Romani: quatenus in sui ipsius litterum seu commutationem, illis Romani quosdam duces Carthaginenses captiuos restituerent, quibus à captiuitate solutis ipse Romæ liber remaneret, in autem Carthaginem reuertetur, vbi morte in eum annuauerent, appiit ille Romam, & cum senatus iudicaret hanc fieri permutationem, obliit ille perniaciter, euidenter probans, hoc in Romæ reipublicæ non cõtemnendum vergere detrimentum: Quodque ipse eõ scilum accessisset, vt consilium illis daret conuenientissimum, & hac ipsonse vt Carthaginem remearet, quatenus promisso illis dato verboque suo staret fidelissimus, licet præficeret, quod reuersum morte damnarent acerbiori: sicut idem fuisse narrat historie. Itaque non timore mortis perterritus omisit hoc tenacum consulere, quod

Vid. Lnd. Gran. in Synbo. p. Dial. 4.

IX. Extollendo celebrando morte Marci Atrilij Reguli Romani tur more Consulibus, qui cum varijs conflictibus à archa Marci gentibus euasisset superior tandem in conum Atrilij manus cecidit superatus, cui cum licentiam de Reguli dissent reuerendi Romani: quatenus in sui ipsius litterum seu commutationem, illis Romani quosdam duces Carthaginenses captiuos restituerent, quibus à captiuitate solutis ipse Romæ liber remaneret, in autem Carthaginem reuertetur, vbi morte in eum annuauerent, appiit ille Romam, & cum senatus iudicaret hanc fieri permutationem, obliit ille perniaciter, euidenter probans, hoc in Romæ reipublicæ non cõtemnendum vergere detrimentum: Quodque ipse eõ scilum accessisset, vt consilium illis daret conuenientissimum, & hac ipsonse vt Carthaginem remearet, quatenus promisso illis dato verboque suo staret fidelissimus, licet præficeret, quod reuersum morte damnarent acerbiori: sicut idem fuisse narrat historie. Itaque non timore mortis perterritus omisit hoc tenacum consulere, quod

Patria: suæ Romæ conveniebat utilitati, nec da-
tam voluit fidem fallere, verbumque iuratum
transgredi Carthaginiensibus. Prodit hic Cicero
et tuncque cum illo artis oratorie Professores &
Romana vela dant eloquentiæ, tot in hoc casu
præclaras expedites & exaggerantes circum-
stantias, ut iudicant populo Romano congruas
non esse vires, ut debito mortem hanc adeo glo-
riosam honore prosequerentur. Quam non omni
nomine decorem mortem celebrantur Licet tunc
quæ in signum acceptæ per adulterium iniuria,
seipsam interemerat, hoc sibi persuadens, illam nõ
debere superuivere mulierem adeo probroso de-
decore contaminatam, cum ita sit quod si no-
xium fuerit eius adulterium, tanti fuerit & mors
eius culpabilior.

X.
F. Lucr-
tia.

Vi autem Sacræ pagine limites nõ transiliamus
quæ mors esse potuit infamior illa, quam passus
est Absalon, nempe ob intencam Patri suo, in-
quam filio rebellionem? Et quam dederis mihi
mortem honorabiliorem, quam illa fuisset Isaac,
si respiciat Pater ei caput abscidisset, cum illam
sustineret ut Patri Deoque promptus obediret.
Quo non ferore spiritus extollit Ecclesia mor-
tem nobilissimæ Eleazari, in quem cum impi-
mus Rex Antiochus sententiam pronuntiasset, ut
vel de cibus Dei decreto prohibitis gustaret, vel
in ortis tormenta sustineret, diros potius elegit
subire cruciatum, quam vel in minimo Dei statu-
ta prævaricari: *At ille gloriosissimam, mortem non
quam odibilem vitam complectens, voluit ante
præibat ad supplicium.* Notanda sunt hæc verba:
*Gloriosissimam mortem: an in hyperlativo gradu
illam appellas, quæ ab ipso iudice per abscisos
viresque infertur carnifices, homini stemmate
Eleazari, nobilissimo, & gratiæ caritæ venerando? sic ap-
ac Socra-
tis.*

8. Mach.
6. 19.

XII.
Similiter
Eleazari,
ac Socra-
tis.

L. 2. de
orat.

quæ non ferore spiritus extollit Ecclesia mor-
tem nobilissimæ Eleazari, in quem cum impi-
mus Rex Antiochus sententiam pronuntiasset, ut
vel de cibus Dei decreto prohibitis gustaret, vel
in ortis tormenta sustineret, diros potius elegit
subire cruciatum, quam vel in minimo Dei statu-
ta prævaricari: *At ille gloriosissimam, mortem non
quam odibilem vitam complectens, voluit ante
præibat ad supplicium.* Notanda sunt hæc verba:
*Gloriosissimam mortem: an in hyperlativo gradu
illam appellas, quæ ab ipso iudice per abscisos
viresque infertur carnifices, homini stemmate
Eleazari, nobilissimo, & gratiæ caritæ venerando? sic ap-
ac Socra-
tis.* Similiter Eleazari, ac Socratidis. *Et tunc
quæ in signum acceptæ per adulterium iniuria,
seipsam interemerat, hoc sibi persuadens, illam nõ
debere superuivere mulierem adeo probroso de-
decore contaminatam, cum ita sit quod si no-
xium fuerit eius adulterium, tanti fuerit & mors
eius culpabilior.* Vi autem Sacræ pagine limites nõ transiliamus
quæ mors esse potuit infamior illa, quam passus
est Absalon, nempe ob intencam Patri suo, in-
quam filio rebellionem? Et quam dederis mihi
mortem honorabiliorem, quam illa fuisset Isaac,
si respiciat Pater ei caput abscidisset, cum illam
sustineret ut Patri Deoque promptus obediret.
Quo non ferore spiritus extollit Ecclesia mor-
tem nobilissimæ Eleazari, in quem cum impi-
mus Rex Antiochus sententiam pronuntiasset, ut
vel de cibus Dei decreto prohibitis gustaret, vel
in ortis tormenta sustineret, diros potius elegit
subire cruciatum, quam vel in minimo Dei statu-
ta prævaricari: *At ille gloriosissimam, mortem non
quam odibilem vitam complectens, voluit ante
præibat ad supplicium.* Notanda sunt hæc verba:
*Gloriosissimam mortem: an in hyperlativo gradu
illam appellas, quæ ab ipso iudice per abscisos
viresque infertur carnifices, homini stemmate
Eleazari, nobilissimo, & gratiæ caritæ venerando? sic ap-
ac Socra-
tis.* Similiter Eleazari, ac Socratidis. *Et tunc
quæ in signum acceptæ per adulterium iniuria,
seipsam interemerat, hoc sibi persuadens, illam nõ
debere superuivere mulierem adeo probroso de-
decore contaminatam, cum ita sit quod si no-
xium fuerit eius adulterium, tanti fuerit & mors
eius culpabilior.*

ignominiosa. Talis itaque censenda mors est,
qualis fuerit eius causa, etenim culpabilis & no-
xia, mortem reddidit infamem, bona verò & iusta,
mortem extollit reddiditque gloriosam.

Cum igitur Christus decreverit crucis mor-
tem perpeti, à Patre cælesti efflagitat, ut iudi-
cium decernatur rigorosum, & præmisso exami-
ne prius eius causa mortis inquiratur. *Indica me
Deus, quæ di serne causam meam in an de gente non
sanctâ.* Non postulat inquit D. Aug. di serne poe-
nam meam. Sed causam meam non enim potius
mortem efficit bonam vel malam, sed ratio cau-
sæ moriendi. In hac doctrina fundatur illa
sententia D. Cyr. quam etiam expendit D. Greg.
Martyrem non facit poena sed causa. Hoc enim
labebantur teste D. Aug. Hæretici Donatistæ, qui
quoslibet per iudicis sententiam condemnatos in
album referebant martyrum, qui forti constan-
tissime animo mortem & tormenta pertulissent.
Amentia hoc sapit non parvam: non enim abso-
lutè Christus dixit beatos illos, qui patiuntur sed:
Beati qui patiuntur propter iustitiam. Virtutem &
sanctitatemque tales fuerunt inuictissimi martyres.
Hoc enim est quod eorum proverbio dicebat Mat-
th. 10. *et homicida, aut fur aut maledictus, aut alienorū ap-
petitor: si autem vs Christus, aut non erubescat glo-
rifica autem Deus in isto nomine.* Iudicate vos, ut
in: ames, quâlo vel ob latrocinii, vel homicidii, Martyr
vel maledictam poenam luitis iustissimas, si verò non poe-
fidei Christianæ agitur causa, vel Dei honor, vel in sed:
protecho virtutis, in hoc gloriamini, illudque ar-
morum vestrorū scitis & acerbis: scribite hoc cit-
enim in ipsis martyribus spectamus esse glorio-
sum. An esse mors potest gloriosior, quam illa D.
Petrinæ cruce, D. Stephani inter lapides D. Laur-
in adventi crucicula, D. Ignatii inter Leones? Hæc
est eorum gloria atque ex his trophea. statua
glo. iola, suis hæc inscribuntur armorum insigni-
bus. Si poenas consideres, similes sunt martyres
malefactoribus; veruntamen cum poena sit eadē,
audi sic D. Aug. quid singulorum dicant. *In-
dicame Deus & diserte causam meâ de gente non
sanctâ. Lani est in causa bonitate, non in poena acer-
bitate.* Si hoc expollularint martyres, quanto me-
liori iere hoc peteret in se martyrum omnium an-
teignans Christus Dominus. Nam tempus instabat
mortis, iam hora urgebat quâ comprehendere
flagellis cederetur, colaphis illoderetur, spiritus
conuolarentur, in cruce mureretur. Si ita, lacer mi,
quandoquidem ad hoc venerim, sitque hæc tua
voluntas sanctissima; veruntamen hoc primum
agatur, causa mea discernatur, & mortis meæ
ratio

XIII.
Etor
Donati-
stærum
refellit
in 1/34.
L. 2. p. 36.

D. Aug.
Tom. 8.

XV. ratio iusta discutatur.
 Cur Christi tunc tan-
 topete petierit hunc fieri inquisi-
 tionem.
 Luc. 23. 47.
 XVI. Noluerunt Iudaei Christi causam agitari.
 Ioan. 18. 19.
 Hoc primo omnium virgebat Christus (vt ait D. Cyrill.) Non vt illi dolores poenaeque temperarentur, non vt doloribus passionis eius peteretur, sed vt eorum causa iustificaretur. Tu de morte non agis, de opprobrijs non conuersus, si de hoc vult intelligi, qua sit causa mortis, quis quibus, vt utraque ve cogita peccata. im apparet. Et gratia. Hoc requirit hoc cõsentit, hoc apud Patrem agit cacheteim: Iudicia me Deus & discerne causam meam de gente non facta. Praenotat Dominus hic (vt D. Aug. cecidimus) quod in poenis & tormentis enim essent latronibus totius mundi nequissimi comparaturi, illudque in seipso Iuxta vaticinium implendum: Et cum iniquus reprobatus est. Quod eum incedum inter duos latrones essent crucifixurum ita vt si penam consideres eandem in ipso quam in illis inuenias: Vnde sic vnus alter: Tu in eadem damnatione es. Discernatur causa tormentorum, mortis ratio & vita discutatur, omniaque noceant cur moriatur. Discerne causam meam de gente non facta. Patet autem caelestis iustitiae hinc filij sui amnes petitiõni, disposuit, vt saepenumero verificatio institueretur mortis causa Saluatoris. Hoc in passio. e Christi plane fuit admirandum: Nihil enim tanto studio conati sunt Iudaei, quam vt causa nimis discutetur, eumque Pilatus condemnaret nulla praemissa euident inquisitione, illi que hoc fuisse, quod eos videret, qui illum condemnandum offerrebant, vt mortis reum vitumque malefactorem. Ideo grauilime tulerunt & quali iniuria violati perturbant, dum oblerio illi dalmatore nostro, vtrique condemnando ab illis requisit, vt rationem proferrent, & quoniam esset processus, quem illa intentabant. Quam accusacionem afferis aduersus hominem hunc? Vnde Pilato responderunt quasi grauius vicerati, ob leuem nimis quam de illis habebat opinionem dicebantque si non esset hic malefactor non tibi tradidimus eum. q. d. vni sumus vt sciant, ita conscientia prestauimus, nec de nobis hoc suspicandum quod hominem morti adiudicandum tibi Praefidi traderemus, si omnium calculo mortem non esset meritis, velut homo flagitiosissimus. Verumenimvero sic ordinat Deus vt Pilatus eandem virgeat petitionem velutque Christi causam ventilarij, & auditis omnibus in eius grauiam adductis, determinet proclinetque non semel. Nullam causam inuenio in homine isto ex his in quibus eum accusatus: & cum iam saepius tribunal celebrasset, tandem suam his verbis conscientiam exonerat. Innocens ego sum à sanguine iusti huius.

Attendenda, cum D. Aug. prout & prius ad-
 uerterat D. Ambr. horum verborum efficacia: si
 eadẽ quibus ex rigore iustitiae declatantur
 huius mulieris honestissimam innocentiam: Et qua-
 do iam patebat processum illi in perficorũ & ga-
 neonum Iudicum sen o:um populi, propositum
 contra eius honestatẽ, peruersam esse machina-
 tionem, eo quod inho. elis eorum consentire pu-
 dica nol erat appetitus: sic exclamat. *Munus*
ego sum à sanguine huius. Sic Pilato manifestum
 fuit, quacumq; contra Christi vitam ab illis pris-
 cipibus Sacerdotũ doctoribus totoq; populo Iu-
 daeorum obieiebatur, ex animo prodite peruer-
 sissimo: quod & ipsum D. Euang. non tacuit sub-
 ipiens: *Scibat enim quod per inuidiam tradidisset*
eum. Et hoc Pilatus tanta asseruit constantia, vt
 quatenus omnes illos de hoc redderet certiores;
 necdum illi satis fuerit dice re, sicut dicimus nater
 nos, quando in quodã negotio non conuenimus?
 Quam ad hoc la o manus meas. Insuper & de-
 facto aquam iussit probetis & coram populo sibi
 lauit manus publice protestatus: *Inno ens ego sum*
à sanguine iusti huius, vos videritis. Eadẽ conies-
 tatione mortem indignã euasit purissimã Su-
 fannam, dignamq; mortem incurrerunt petitiõ illi
 Iudices & acculatores, hanc enim eo animo pro-
 tulit Daniel attestacionem, vt in libertatẽ à poenis
 absoluta vindicaretur quæ nullam falsi criminis
 culpam incurreret. *Et liberatus est à sanguine illi*
innocens in die illa. Veritatem Christus facta hac
 verificatione condemnatur, & lingua illa que pri-
 mo certam protulerat sententiam, quod ab omni
 esset se lele innocens, ea ipsa est, quæ post illam
 immediatẽ eum morti tradidit. Quia ad hoc
 hæc fiebat attestatio, vt intelligeretur, & huius
 mortis causa omnibus innotesceret, ea nempe,
 quod vita ipsius sancta esset & immaculata, eiusq;
 sanguis purus & irpollutus. Peracta Daniel sua
 contestatione acculatum falsi criminis liberat
 innocentem, & pernitos condemnato acculatores.
 Pilatus peracta iustificacione innocentie Christi,
 liberos denuntiat acculatores inuidia, peruersita-
 te, dolisque nequissimos, & Christum probatum
 innocentem morti addidit ignominiosã. Hac que
 de causa caelum hanc decernit verificacionem.
Discerne causam meam. Illud autem contingit,
 quod notarunt Euangelista nimirum quod cruci-
 fixo Domino voluerit Pilatus, omnibus auuen-
 tibus, vt summitati crucis eius causa mortis af-
 figeretur. *Posuerunt super caput eius causam ip-
 sus scriptam. Hic est Rex Iudaorum,* vel vt D.
 Ioann. *Jesus Nazarenus Rex Iudaorum.* Hic est
 Iesus

24. D.
 XVII.
 Pilatus ta-
 men em-
 innoce-
 tem pro-
 tellatur.
 Ser. 118.
 de temp.
 Ser. 49.
 Mat. 27.
 24.
 XVII.
 Eadẽ con-
 testatione
 per Dame-
 leam Su-
 fanna li-
 beratur.
 Dan. 13.
 49.
 Mat. 27.
 37.

XIX. Tituli ratio perpenditur. Iesus o sublimis mysterium! Palate iniquum voce publica prorellacus es, & dicti tui pertinax vitam hanc delicti conclusionem: nullam causam inueni in homine isto? Quomodo ergo nunc causam inuenisti, illamque omnibus linguis Hebraica Graeca & Latina exaratum protulisti, ut eam nulla gens orbis ignoraret? sic est, nullam mortis ipsius libelle rationem ex ijs in quibus illum reum sillebant: Vnde non solum dixit: Nullam inuenio causam in homine isto, sed insuper addidit: hu in quibus eum accusatis. Verum tamen habet suam hanc mors rationem: quamuis eum Pilatus eam in hoc quod dixit non intellexit, ceterum tamen decretum est ut uelutis quid diceret eundem causam legitimam iudicaret, dicendo: quia Iesus est, id est saluator: hanc enim causam primaria decessit, quare moriatur ut sc. redimat mundum, hominem Deo reconciliet, caelos aperiat, maculas culpae, & abluat, diuinam temperetiam, mortem occidat, vitamque resuscitet.

XX. Ex praefatis elicit D. Athan. Quod nec fuerit nec mors esse potuerit gloriosior, atque honorabilior ea, quam Christus pertulit. Quia si mortis gloria pendet a causa, nec fuit nec esse potuit causa illa minor, quam ea quae fuit in otus saluatoris. Item si mors illius sit decora, qui pro Patria libertate defunctus est; alterius autem, quia ut amicos suos desereret propriam ex portuit vitam; si huius quia mortuus est ut defendat virtutis accerimus; Et illius eo quod in praelio bellum illam populo suo infestam nimis occidit. Christus his omnibus ex causis aliisque infinitis mortuus est, quae fuerunt a deo praecellentes ut supremorum Seraphim intellectus nequeant profundum hoc pro merito penetrare. Quam ob causam p. illis est mortuusque saluator hoc tibi exponet. Illis. Quod cum hic solus & vnicus inier. Adx filios nul a esset macula conspicuos, passus est ut omnium nostrorum scelerum debita perfolueret: Ita ut non solum passus sit in salutem & patrie suae libertatem, sed pro totius mundi libertate nat. ouum, idque omnium saeculorum praeteritorum, praesentium, atque futurorum. Passus est ad gloriam & ex aeterni Patris obedientia: passus est quia virtutem praedicauit, quia uita & scelerum quae fiebant reprobis, ut nos de satanae tyrannide liberaret, ut nos a satanae redimeret, ut nobis ius ad caelum largiretur, ut nos Dei filios per gratia a creatore legitimos: ut delapsam nostram naturam ad altitudinem eueheret de seraphimorum.

Tu Iudex esto, num aliquid dari possit excel-

lentius, sanctius, melius, gloriosius, & hanc causa. XXI. est mortis Christi: quinimo idcirco Apollol. (teste Quocirca D. Athan.) in sola hac cruce gloriabatur: *Abiit tantopote nisi gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Si causam discimus* (audi D. Athan.) *& quam obrem passus fuerit unigenitus Dei filius considerare* Paulus. *mus, non iam erubescemus, sed mirabimur humanitatem quemadmodum Paulus in cruce. Sed quomodo* D. Athan. *Apostole sanctissime hac de cruce gloriaris? quid enim crux, nisi patibulum latronum ignominiosum? Quid crux, nisi quid adeo detestandum, ut Deus populo suo decreuerit, ut si quem in cruce suspensum uiderent hunc maledictum esse iudicarent: Maledictus omnis qui pendet in ligno. Tibi consentio si solum speciaueris penam, sed causam precor attende & eam intelliges. ob quam ego & omnes in Christi Domini cruce ex toto corde gloriemur: In quo est salus, uita & resurrectionis nostra per quem saluati & liberati sumus.*

Hoc Dominus noster optime praenauit (sic D. Aug.) quodque Iudaei eum essent habituri opprobrio & contemptu obijcientes, quod quantum quidem eum uiderent in cruce merentem ut maledictum a Deo & reprobum deberet estimare: Deinde & fideles omnes cachinnis, scilicet essent excepturi quod quentiam ut Deum gloriosum adorarent, qui mortuus erat, patibulo crucifixus: Idcirco hoc apud Patrem vrget instanter, ut hanc causam propter quam moritur, sedula fiat inquisitio: quatenus per illam possemus nedum respondere, sed etiam refutare & execrari iniquitatem, quam commiserunt, dum cruci confixerant virum talem, quem scirent illi ipsi non si lunas omni crimine immunem, sed ipsam esse sanctitatem ipsamque innocenciam, Hoc ipse possit lat. (ex mente D. Aug.) dum aiunt: *Inducto meo Deo meo, & Dominus meus in causam meam, & non supergrediant mihi.* Hoc D. Lau. Similiter peritidis resp. ondebant Iudaeis iridentibus, quod Andreas hominem adoraret crucifixum. Non contradi. extolled. *In quo est salus, uita &c.* Hanc est illa causa bat. quae mortem reddidit gloriosissimam. Proponit Aegaeus tyrannus infidelis D. Anst. Apoll. ut quid inde eorum, hominem adorare crucis & Iudaeis multatum supplicio. Cum sic And. uinam tu, o Praefecte, caperes crucis huius mysterium uinam inuestigare vel nosse desiderares huius rationem mortis, quam clare perciperes nedum non esse ignominiosam, sed quam maxime gloriosam. Hoc igitur est, Christi saluatoris intencum,

tum, & quod huius innocentie sine iudicia fieret iniquitas, quatenus sicut de vacca-rufa fiebat pro peccatis populi sacrificanda, & de agno pro populi libertate immolando, sic & illa de se ab omni peccato immunitate fieret, ut se crucis sacrificio consecraret immolandum: quocirca postquam dixerat: *Iudica me Deus & discerne causam meam &c.* Continuo subiungit: *Et introibo ad altare Dei.* Quod est hoc altare? Quod aliud esse debebat? quare D. Chryso. (nam ara crucis: *Legnum in quo Dei verbi sacrificium quo pro nobis factum est, peractum est.* Habes hic causam ob quam mortuus est, iuxta sci. ciuina.

D. CHR. XXII. Apostrophe ad Christum crucifixum

2. Reg. 24. 17.

Isai 53. 4.

Ut tuam viua fide constant Saluatorem in cruce considerares, cum eo collocatus & rationem inquireres ad causam, propter quam in ea patitur inlitueas, inquisitionem. Quis te Domine mi, huic affixit cruci nisi culpa mea, nisi mea peruersitas? Vide num in eo aliquid quod tuum sit, ag, olcas. Florida illa corona tremendumque diadema an tuam hoc non spectat notatque turpitudinem? Durissimi illi clauis manus eius perforantes an tuam non arguunt auariciam? vulneta illa a planta pedis vsque ad verticem, quibus speciosus forma pta filijs hominum sic omnem exitu formam deturpatus ut dicere *Haec licuere: A planta pedis vsque ad verticem non est in eo sanitas*, an tuas haec non lument iniquitates, quibus toto corpore turpior efficeris? O quam congrue Patri diceres aeterno, quod David Angelo percutienti: *Ego sum qui peccaui, qui inique regi. Agnus iste quid feci? Versatur obsecro manus tua contra me.* Heu Domine mi, ego ille superbus, ille ambitiosus, ille canalis, ille cupidus, ille inuidus, maliciosus ille, gulosus ille, ille iracundus. Meo debentur capiti spinx. Ale acutillimae, manibus meis harpagines illi crudelissimi, haec carnis meis flagella atrocissima. Quod meum est o Domine, mihi tribue, meis cruce hanc humeris impone, quia mea est, mihi Domine tuos illos tribue cruciatus, qui mei sunt. *Vere labores nostros ipse tulit, & dolores nostros in se portauit.* Nostros sibi assumpsit languores, nostros sunt, nobis debentur, atque ex ratione esset ut saltem eorum partem nobis adsumeremus eumque in ferenda cruce poenitentique amaremus.

§ 8. Quis ex vobis arguet me &c. *Ve Christus illos argueret primo conueniens erat ut ipse argui non posset: est etiam culpa plumbum os obstruens.*

Aliam propono rationem ob quam Christus vitam suam tribunali atque eorum exponat iudicio, veltique ceram ipsius institui verificationem, quod eum nequirent de peccato redarguere: & haec ea est, quod eos ipsos de grauissimis confundere sceleribus & de tartarea velti conuincere malicia: eosque non esse filios Dei, sed diaboli, sicut paulo ante illis dixerat in eadem concione. *Vos ex Patre Diabolo estis.* Notissima est Christi doctrina, quod ille qui alium vult reprehendere, oportet ut ipse nulla possit de culpa redargui: si namque tibi tibi sit in oculo, veltique alium reprehendere ob paleam, quae illius ostendit oculos, ad regulam eius haec alius responsio. *Hypocrita, ego primum tradam de oculo tuo. Quid vides festucam in oculo fratris, trabem autem, quae in oculo tuo est, non consideras?* Hic est. Cuius in seo crinimus, ut os illi obstruatur, ut alium nequeat reprehendere: Etenim in huius rei Symbolum praecipit Deus, ut leprosus os haberet velle contectum, & obmutesceret: videturque huic David accipere. *Omnis iniquitas opprobriabit os suum.* Alias expendimus *Ysa. 42.* *Tis Zachariae visionem, cui Angelus eomes amphoram ostendit egredientem, quam circumibat mulier, quae talentum post se trahebat plumbi. Illa autem mulier inhonesta satagebat amphoram illam ingredi. Domine mi (Angelo Propheta) quatenam est mulier haec? Angelus Prophetae: *Haec est impietas.* Talem vidit quod amphoram hanc seu vos mulier ingrederetur, & ecce confestim ut intravit, talentum illud plumbi, quod secum trahebat, iniectum est vasis osticio. *Et ecce talentum plumbi portabatur &c.* *Et misit massam plumbum in os eius.* An phora haec, cor est hominis, quod eum hunc mundum ingreditur illico versatur circa illud malitia & in gyro circumcurrit ut illud ingrederetur. Quoties te contat ad libidinem ut illi concedas ingressum, quoties ad aliorum rapinam horum, ad vindicta desiderium &c. Quoties sic fluctas. *Agam, an non agam, ibo an non ibo ad talis sedes?* Contatam an non committam stultae negotium? Haec est impietas quae cor tuum circumuolrat, & in illud ambit ingressum. *Et de causa ait Apoll. de pecc. Heb. 13. 24.* *Circumstant nos peccatum. Cave tibi, ne portam**

26. 50. 1. Non nisi irreprehensibilis potest reprehendere. *1. Cor. 13. 7.* *2. Reg. 19. 17.* *Isai 53. 4.* *Ysa. 42.* *Zach. 14.* *Heb. 13. 24.*

Hieron. Bap. de Lazaro. a. Tom. III.

